

ДОНЧО ЦОНЧЕВ ПЕТЕЛЪТ

chitanka.info

Тази история започва с това, без което нямаше как да се случи — една хълмиста земя, зелена, с набодени като свещи мешета. Дъбове, церове или благуни. Горуни, пърнари, граници. Едно и също дърво, за което имената не стигат. Набодени — тези дървета — божии паметници на нещо. В една и съща земя, за която словата не стигат.

Слизаха тревните хълмове към реката (слизат сега, тъй ще си слизат векове), бялата нишка вода ги очертаваше. На един от тях имаше къща. Около нея дърветата — единосъщните, многоименни — даваха сянка и жълъд, чаталите им стиснали листници за през зимата.

Къщата нямаше двор и ограда, неин единствен съсед беше небето. То даваше дъжд и трева за овцете, слънце за песните на кокошките. Стопаните му се молеха мълком, гордо уморени от битката със земята. То ги оставяше живи — те винаги я печелеха.

Най-многобройният, вечен, пълен с история свят бе на кокошките. Те не напускаха мястото даже и за малко, както това правеха овцете. Все бяха тук, ходеха, ровеха, снасяха и кълвяха — крякваха за последно върху дръвника. Успокояваха (шарено и шумно) дивата тишина на планината, като я правеха по такъв начин и смислена.

Най-важни в цялото перушинено стадо — разбира се — бяха петлите. Бели, ребати, червени. Ситни, огромни и средни. Вършеха своята работа сръчно, проскубваха се полека, прегракваха — последното „кът!“ произнасяше брадвата.

Един от тях успя да остарее — стопанката имаше слабост към него. Роднина на всички, жива история на нещата, той ходеше бавно, лягаше късно и ставаше рано. В тихите слънчеви дни обичаше да се изтяга върху торището.

Той беше — естествено — по-малко красив от младоците. По-малко силен от средната възраст. Без този блясък на перушината. Без лудите намерения още в походката. Даже извивката на врата му с течение на годините се загуби. Понякога приличаше и на лошо направена кукла: перата стърчаха несръчно и тъжно, краката подгънати и неприбрани, гребенът — синкав и клюмнал. И окото му не лъщеше като на другите. И тичането му беше старешко. А в онзи миг, когато трябваше да си бъде мъж без условия и да пошепне своето име в яйцето, той беше тромав и бавен. Не така огнен, светкавичен, нагъл. Той беше сега някакъв вид съзерцател...

Те не разбираха всичко това — меките, снасящи дами — или пък тъкмо това много им допадаше. Не бягаха от него. Не отказваха. Държаха се тъй, както навремето техните баби. И (може би единствената награда за възрастта му) петльовият закон за ревността го заобикаляше. Той можеше само — едничък от всички — да пусне крилото си бавно, да се накокошини добре и спокойно, да извие свещения полукръг около избраната, без мисълта, че друг от петлите ще връхлети гневен и безогледен.

Чудеше се понякога старецът, откъде този респект? Те бяха по-силни от него. Те правеха любовта пет пъти по-често от него. С восьноцветните каменни клюнове, с нокти и погледи на орли. С разлюлените и надути подушници — с шипове и маниери на кръстонасци. Ах, с тези кървави месести, гребени, друсаци се в мига електрически — като корони на змейове...

Е, той знаеше за тях онова, което те още нямаше как да научат за него. Той беше някога млад. Те още не са били стари. И им прощаваше някак си превъзходствата. И някак се радваше на тъгата — доколкото беше възможно това. Лягаше кротко върху торището, от което бе възвестявал дни и години, разстиляше перушина сред топлината отгоре и отдолу, опъваше си краката, крилата — с унесено кръгло око към нещата. Петли и кокошки, поляна, небе. Битки, любов, ядене, врагове. Нощите, слънцето, зимите. Дивото, лудото, късащо „кукуругу“, бликнало в теб като лава. Гледаше старецът и си почиваше. Зеленото на тревата, дръвника. Влажните очи и медния глас на стопанката. Шарения фистан около нея, който така много приличаше на кокошка. Ръката ѝ — сладка и щедра като харман. Белите яйца в нея, тъничкото пиукане на жълтите пиукащи пухчета. Все така вечните пухчета, колкото смешни и изненадващи.

Какво е да си петел?

Защо си?

Заспиваше старецът върху бунището, сънуваше младостта си, зърната, стопанката (превърнатата с дрехата в истинска ярка), изкукуруигваше тежко, продрано и щастливо, ставаше и продължаваше да живее.

Това е, което не знаеха младите — че живее. Едри, напети и силни, трептящи от спорове, страсти и нужди, те схващаха този свят като огледало. Само те вътре — красавците. Само онова съществува,

което е близо до човката и краката. Кълвеш си и крачиш около къщата. Извикваш своето „кукуругу“ и плясваш с криле. Намираш глист и съобщаваш: „Тук-тук-тук-тук!“ Или пък: „Крррррррът!“ — когато ястребовата сянка изведнъж шарне в тревата. Това е светът и това е животът. Какво повече можем да кажем за него? Напълваха гушите младите, вдигаха око към небето, хвърляха се върху кокошките, за да подпишат яйцето. Прибираха се да спят в курника. Скрити от пора и лисицата, отпуснати, чакащи следващото разсъмване.

Така вървяха нещата в кокошия свят край самотната къща. И те щяха да свършат дотук, в нощта на голямото приключение, ако не беше...

Но да започнем така, както започнаха нещата.

Имаше пълнолуние, ясно небе — хълмовете белееха под месечината. Светлина падаше и в курника, денят и нощта бяха го разделили наполовина. Задремали и заспали, клекнали върху пречките и лесата, петлите, кокошките, ярките не усетиха идването на смока. Той се бе източил през процепа по-тихо от сянка, навил се, изправил глава неподвижен. Яйцата ги нямаше в полога, както обикновено. Дребните пиленца бяха пораснали и не чурикаха в коша със слама. Те вече бяха накацали до големите.

Смокът ги гледаше, спомнил с мъчителна радост вкуса им! Езикът му трепна. Главата му се извиси още нагоре. Кое от тях? Или кои? Най-напред първото, най-близо до него. Ето това. Я отвори очите си да ме видиш...

Влечугото се примъкна напред все тъй безшумно и отново изправи глава. Тя беше огромна и сплескана като на котка. Вече на една педя от пилето.

Той чакаше битката да започне с очи. Беше го правил от малък, при много по-лоши условия. Денем, при всичките рискове на светлината, увил се около някоя трънка. Птичето трябваше само да го погледне. Той чакаше, слушаше песента му. Когато изтърваше своите нерви, изсъскваше и помръдваше леко. То се обръщаше, птичето, виждаше очите му и замлъкваше. Оставаше така дълго, после започваше да трепери. Ноктите му изпускаха сетното клонче и топката перушина тупваше на земята заспала. Смокът отваряше уста...

Хайде, погледни насам, пиле.

Пилето от курника спеше. Смокът го чакаше. Спомняше си стотиците случаи като този. Миризмата нарастваше с времето, от това крайчецът на опашката му се сгърчи.

Пилето от курника така и не се събуди, той просто го приближи още малко и му захапа главата.

Сгушено до съседа си, тлъсто, пилето не умря мигновено. Успя да изкряска, запляска с крила — другите се събудиха за секунди. Те виждаха лошо, но месечината осветяваше хубаво, а и влечугото се кривеше енергично, докато крякането затихне в устата му.

След по-малко от минута котешката глава се издигна отново. Следващото пиле подхвъркна и падна върху две други. Ярките и кокошките крякаха ужасени. „Какво?! Какво?!“ — трепереха те по местата си. „Тук, тук, тук! Тук, тук!“ — трепваха и петлите, а перушината им видимо спадаше, като намокрена от дъжда. „Не-е-е-е!“ — изпищя и затихна още едно пиле.

Кучето лавна отвън сънено и продрано. „Защо вдигате врява там вие? Няма лисица, няма и пор, нали аз пръв щях да усетя? Какво сте се разкудкудякали посред нощ? Ама-хаа!“... — изръмжа то накрая и млъкна.

Спасение нямаше отникъде. Смокът разбра, че за играта с очи тук нямаше условия, затова продължи нападението брутално. Устата му стисна, каквото успя да докопа, друг крясък мъчително и дълго затихваше.

Петлите подскачаха като луди, блъскаха се в стените и помежду си, кокошките, ярките също — ужасът бе заличил техните роли в живота. Нямаше перчене, рицарство, детство. Нито морал, задължения, кавалерство. Само туптящи сърца, сухи гърла, сбъркани перушини и припадъци. Смокът бе по-силен от всички.

И ето, в средата на тази трагедия тука, когато кокошето племе страдаше и мреше безредно, един от петлите диво изкудкудяка и тупна отгоре върху влечугото. Заби ноктите в него, клъвна го силно и отскочи назад. Съвсем не най-якият от петлите. Още по-малко най-младият.

Застанал разкрячен под бялата светлина на луната, опънал главата напред, старецът гледаше смока в очите. Крилете разтворени и увиснали. Перушината около шията му настръхнала.

Смокът се спря изненадан, в същия миг клонът се стрелна към него. Шумът в курника беше затихнал, всички сега гледаха

невъзможното. Пилета и кокошки — клекнали, обезумели. Ярки с източени шии — невярващи, онемели. Красивите млади петли — сплескани от страх по къшетата.

Един от ударите на стареца най-сетне улучи окото на смока. Тогава опашката на влечугото се праметна и страшната ѝ сила помете петела. Той се търкулна три пъти в праха и скочи отново. Одраска и клъвна, но още един удар на смока го беше запратил в стената. Докато ставаше, устата на смока беше на сантиметър от него. Със сетни сили петелът се мушна през процепа и се озова зад стената на курника. С пробито око, бесен, смокът се плъзна след него. Но докато главата му беше отвън, а тялото още между кокошките, петелът го клъвна повторно в окото.

Смокът се сгърчи, заудря наоколо всичко и искаше само веднъж да докопа петела. Това беше много по-трудно сега, когато от лявата му страна пълен мрак беше се спуснал завинаги. А жестокият скоклив петел беше все от тази страна. Започна едно безкрайно въртене наляво, удари с клюна, блъскане по тревата и търкаляне — двамата постепенно се отдалечиха от курника.

При едно от своите падания петелът не можа бързо да скочи и смокът успя да го увие. В следващата секунда, въпреки перушината, костите му изпукаха застрашително. Силата на влечугото беше огромна. Петелът хрипкаво и жално изхърка, като от пипка, и взе да опъва краката в агония. Главата на смока се стрелна към него да го довърши.

Тогава той събра сетни сили и както му бе причерняло, заби клюна си в другото око. Влечугото се разви, като биеше опашка в земята. При един от тези удари кракът на зашеметения петел изхруска и той не можа вече да стъпи на него. Куцайки, падайки, свършен — петелът кълвеше врага диво и бързо, нанасяше тежките удари, драскаше с нокти...

В жестоката битка двамата се отдалечиха от курника толкова, че вцепененото перушинено племе престана да чува борбата. „Как, как?“ — по едно време се обади някоя от кокошките, все още невярваща, че е жива. „Кво?“ — каза един от петлите, загледан хипнотизирано в процепа. После те всичките пак така дълго мълчаха, после се унесоха и заспаха.

След един час в курника всичко си беше спокойно. Както и трябваше да бъде. Защото около къщата, по зеления хълм, край дърветата от незапомнени времена си живееха пилета и петли, и кокошки.

След още един час се развидели. Ранобудното племе заизлиза от курника, един от петлите запляска с криле. Любов, зърна, кукуригане. Яйца, кудкудякане, погледи към небето. Ревност, измяна, почесване. Шарене на перушината. Какво друго бихме разказали за живота?

А пък то, другото, в този миг беше проснато на бунището — прилично на лошо направена кукла. Кукла за изхвърляне на боклука.

Лежеше петелът върху торището, още по-стар и проскубан. Грозен и жалък като парцал. Съвсем неподвижен, крив и приплескан — очите невидящи под клепачите.

Минаваше времето и лежеше петелът, хлопките на овцете отдавна затихнаха към дерето. Сенките на мешетата се скъсяваха, слънцето тихо метеше росата. Стопанката отвори прозорци и запя.

Тогава едното око на петела се отвори полека, а след това — другото. Той видя поляната, небето, мешетата — разлюлени от гласа на стопанката. Пилетата, кокошките и младоците. Опъна полека крилото си, стана и се опита да тури в ред перушината. Едва сега забеляза и смока, трепна и каза предупредително: „Крррът!“ Но дългото, страшното тяло не мърдаше. Около дупките на очите му бяха се скупчили яркозелени мухи.

Петелът постоя така, после закуца върху торището. Ровна със здравия крак и откри нещо за ядене. „Тук, тук, тук!“ — обади се мъжката вътрешност в него. Едно младо петле го дочу и се затича. Видя червейчето пред него и го клъвна. После обърса човката си в тревата и се разкара.

Пиян от гласа на стопанката, смален от годините и нещата, трудно подвижен, старецът проследи неговата походка далеч по зелените хълмове.

След това кръглото му око се отмести и се вторачи в преходността.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.